U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyně: **S. N.,** zast. Mgr. Petrem Kaustou, advokátem, se sídlem Čs. legií 1719/5, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 2. 2010, č. j. 63 Az 80/2008 - 53,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Petru Kaustovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 2880 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 10. 2008, č. j. OAM-702/VL-07-12-2008, byla žádost žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaný uvedl, že žalobkyně uvedla jako důvod podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany potíže s žárlivým manželem, který ji urážel a fyzicky napadal. Z jejího vyjádření je však naprosto zřejmé, že tyto problémy nemají žádnou souvislost s jednáním státních orgánů nebo soukromých osob vůči ní, které by se dalo označit za perzekuci podle § 12 zákona o azylu. Dalším důvodem návrhu na zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany byla snaha žalobkyně o legalizaci pobytu v České republice. Takovou pohnutku však nelze podřadit pod zákonné důvody pro udělení azylu, neboť právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., jehož institutů měla žalobkyně možnost využít. V průběhu řízení dále žalobkyně neuvedla žádnou skutečnost, na základě které by bylo možno dospět k závěru o hrozbě

nebezpečí vážné újmy z některého důvodu uvedeného v § 14a zákona o azylu. Žalobkyně tedy podle závěru žalovaného neuvedla v průběhu správního řízení žádné důvody, pro které by jí bylo možné udělit některou z forem mezinárodní ochrany podle § 12 a § 14a zákona o azylu, a proto její žádost byla jako zjevně nedůvodná zamítnuta.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 2. 2010, č. j. 63 Az 80/2008 - 53, byla žaloba proti tomuto rozhodnutí žalovaného jako nedůvodná zamítnuta.

V odůvodnění tohoto rozsudku se krajský soud ztotožnil se závěry žalovaného, že žalobkyní tvrzené skutečnosti nelze podřadit pod některou z forem mezinárodní ochrany podle § 12 a § 14a zákona o azylu. Nad rámec skutečností uvedených v žalobou napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyně neměla s mongolskými státními orgány žádné problémy. Ze skutečnosti, že se podle svého tvrzení v jednom případě obrátila se svými problémy s manželem na policii a ta je neřešila, když nesepsala ani záznam o jejím napadení, pak nelze dovozovat, že by státní orgány Mongolska nebyly schopny ji poskytnout ochranu. Bylo přitom na žalobkyni, aby trvala na sepsání protokolu, případně podala stížnost proti postupu policistů jejich nadřízeným nebo se obrátila s žádostí o pomoc na jiné státní orgány či nevládní organizace, což však neučinila. V dané věci tedy byly podle závěru krajského soudu dány důvody k aplikaci § 16 odst. 1 písm. f) zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost. V ní namítla, že žalovaný nevynaložil maximální úsilí za účelem objasnění skutkového stavu, který by mohl následně relevantně právně vyhodnotit. Žalovaný se totiž pouze spokojil s konstatováním, že z její žádosti a výpovědi nevyplynuly důvody pro udělení mezinárodní ochrany, ačkoliv se měl podle zásady oficiality věcí zabývat obezřetněji a důkladněji a nespokojit se pouze se sdělením účastnice řízení. Správní orgán totiž musí především přihlížet k tomu, že žadatel o mezinárodní ochranu je často ve stresové situaci daleko od domova a ve své výpovědi tak vždy nemusí uvést rozhodné skutečnosti, v důsledku čehož je nutné důvodnost jeho žádosti ověřit. V žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že ve vlasti necítí ochranu státních orgánů před násilným chováním svého manžela. Ve své výpovědi některé skutečnosti opomněla zmínit, avšak žalovaný je měl předpokládat a za tím účelem vyhledat potřebné podklady, jako kupříkladu zprávy o dodržování lidských práv v Mongolsku. Tuto nedůslednost se pokusil částečně napravit krajský soud, když provedl důkaz zprávou Ministerstva spravedlnosti USA. Dále se v žalobním řízení zmiňovala, že je katolického vyznání a kvůli němu měla v domovské zemi problémy, protože v ní jsou lidé tohoto vyznání určitým způsobem pronásledováni. Krajský soud však již k ověření tohoto tvrzení žádné dokazování neprovedl, ačkoliv k pronásledování pro náboženské vyznání postačovalo, aby byla perzekuována soukromou osobou a stát jí proti takovému jednání nebyl schopen zajistit ochranu. Za této situace je tedy závěr krajského soudu o absenci důvodů pro udělení azylu či doplňkové ochrany zapotřebí považovat za předčasný a nemající podklad v provedeném dokazování.

S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 16. 2. 2010, č. j. 63 Az 80/2008 - 53, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí, neboť bylo dostatečně prokázáno, že stěžovatelka neopustila svou zemi z azylově relevantních důvodů, když taková skutečnost nevyplývá ani z kasační stížnosti.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č.j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“*

O přijatelnou kasační stížnost se tak podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

K stížnostní námitce, podle níž žalovaná nevynaložila maximální úsilí za účelem zjištění skutkového stavu a místo toho se jen spokojila s tvrzeními uvedenými žadatelkou o mezinárodní ochranu, lze poukázat na právní názor vyslovený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, který je dostupný na www.nssoud.cz. V tomto judikátu se uvádí, že *„povinností správního orgánu je zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Z žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.“* Také v rozsudku ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59, jenž je publikován pod č. 181/2004 Sb. NSS, dovodil Nejvyšší správní soud, že *„správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona zamítne.“* Logickým vyústěním břemena tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu je další závěr, podle něhož *„jestliže cizinec v řízení o udělení azylu vůbec netvrdil, že je pronásledován či diskriminován ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, není posouzení politické situace a stavu dodržování lidských práv ve státě, jehož občanství cizinec má, nezbytné.“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2003, č. j. 2 Azs 6/2003 - 38, publikovaný pod č. 42/2003 Sb. NSS).

Stěžovatelka v nyní projednávané věci odůvodnila žádost o udělení mezinárodní ochrany také svými potížemi se žárlivým manželem, který ji měl urážet a fyzicky napadat. Nejvyšší správní soud však v rozsudku ze dne 31. 10. 2003, 4 Azs 23/2003 - 65, který je dostupný na www.nssoud.cz, uvedl, že *„skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby ..., není bez dalšího ani důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ani důvodem pro udělení azylu z humanitárních důvodů (§ 14 téhož zákona).“* Z tvrzení uvedených ve správním řízení přitom nevyplývala žádná souvislost mezi tímto jednáním soukromé osoby a rasou, pohlavím, náboženstvím, národností, příslušností k určité sociální skupině nebo zastáváním určitých politických názorů žadatelky o mezinárodní ochranu. Stěžovatelka tedy v tomto směru během řízení o udělení mezinárodní ochrany neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že byla v domovské zemi vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, ačkoliv jí nic

nebránilo tak učinit. Rovněž tak z jejího tvrzení nevyplynula hrozba vážné újmy podle § 14a téhož zákona. Ve správním řízení tedy stěžovatelka neunesla své břemeno tvrzení, a proto žalovanému není možné vytknout, že nedostatečně objasnil skutkový stav a že si za tímto účelem neopatřil zprávy o její domovské zemi.

Teprve až při jednání před krajským soudem stěžovatelka uvedla, že jednou z příčin potíží s manželem byla její konverze ke katolické víře. Toto tvrzení dále zostřila v kasační stížnosti, v níž namítla, že kvůli svému vyznání měla v domovské zemi problémy, neboť v ní jsou katolíci kvůli své víře určitým způsobem pronásledováni. Náboženský důvod pro udělení mezinárodní ochrany však stěžovatelka neuplatnila ve lhůtě pro podání žaloby, a proto takový důvod není podle § 104 odst. 4 s. ř. s. přípustný ani pro kasační stížnost (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 15. 10. 2003, č. j. 1 Azs 8/2003 - 90, www.nssoud.cz).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na námitky podávané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Proto ji podle § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 120 a § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 7. 2009, č. j. 63 Az 80/2008 - 28, byl stěžovatelce v řízení o žalobě ustanoven zástupcem advokát Mgr. Petr Kausta. Ustanovený zástupce je přitom oprávněn zastupovat stěžovatelku i v řízení o kasační stížnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, publikované pod č. 1460/2008 Sb. NSS). V něm jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát, jak vyplývá z ustanovení § 120 a § 35 odst. 8 věty první s. ř. s. Z tohoto důvodu soud přiznal ustanovenému zástupci stěžovatelky odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v celkové výši 2880 Kč, která se skládá z částky 2100 Kč za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.), z částky 300 Kč za s tím související režijní paušál (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.) a z částky 480 Kč odpovídající 20% dani z přidané hodnoty, jíž byl advokát povinen podle zvláštního právního předpisu odvést z odměny za zastupování a náhrady, které byly vyjmenovány. Odměnu za první poradu s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. však Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci nepřiznal, neboť ten již zastupoval stěžovatelku v žalobním řízení, takže s projednávanou věcí byl dostatečně obeznámen a první poradu s klientkou již nebylo zapotřebí konat. Navíc zástupce stěžovatelky uskutečnění tohoto úkonu právní služby ničím nedoložil. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů bude ustanovenému zástupci proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v obvyklé lhůtě.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. května 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu